

A TANTÁRGY ADATLAPJA

Zsoltárének - Himnológia 1

Egyetemi tanév 2025-2026

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem
1.2. Kar	Református Tanárképző és Zeneművészeti Kar
1.3. Intézet	Református Tanárképző és Zeneművészeti Intézet
1.4. Szakterület	Zene
1.5. Képzési szint	Alapképzés
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Zeneművészet / Zenetanár
1.7. Képzési forma	Nappali

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve	Zsoltárének - Himnológia 1 (Psalmódie - Imnologie 1)	A tantárgy kódja	TLX 3118
2.2. Az előadásért felelős tanár neve			
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve	Dr. Péter Éva		
2.4. Tanulmányi év	2	2.5. Félév	1
2.6. Értékelés módja	K	2.7. Tantárgy típusa	DD

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszám)

3.1. Heti óraszám	1	melyből: 3.2 előadás	0	3.3 szeminárium/labor/projekt	1
3.4. Tantervben szereplő összórászám	14	melyből: 3.5 előadás	0	3.6 szeminárium/labor	14
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					15
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					5
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					5
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					6
Vizsgák					2
Más tevékenységek:					3
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összórászám					36
3.8. A félév összórászám					50
3.9. Kreditszám					2

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	-
4.2. Kompetenciabeli	Egyéni munka megtervezésének képessége

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	Az előadóterem audiovizuális műszerekkel való felszereltsége
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	Audiovizuális műszerek és szakkönyvtár megléte

6.1. Elsajátítandó jellemző kompetenciák¹

¹ Választhat kompetenciák vagy tanulási eredmények között, illetve választhatja mindkettőt is. Amennyiben csak az egyik lehetőséget választja, a másik lehetőséget el kell távolítani a táblázatból, és a kiválasztott lehetőség a 6. számot kapja.

Szakmai/kulcs-kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> - A zenei művek indokolt osztályozása a műfaji jellemzők, valamint a főbb zenei stíluskorszakok jellemzőinek azonosítása és leírása alapján. - Az előadói technika alapvető elemeinek helyes és funkcionális alkalmazása (vokális – kórusra jellemző – és hangszeres alapok elsajátítása).
Transzverzális kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> - Hatékony munkavégzési technikák alkalmazása egy multidiszciplináris csapatban különböző hierarchiai szinteken. - Objektív önértékelés a szakmai képzés szükségességéről a munkaerőpiaci elvárásokhoz való beilleszkedés és alkalmazkodás céljából.

6.2. Tanulási eredmények

Ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> - Azonosítja és leírja a különböző kultúrák, stílusok, műfajok és zenei formák jellemzőit, összekapcsolva azokat más művészeti területekkel és/vagy történelmi vonatkozásokkal, különös tekintettel a szakterületének megfelelő repertoárra.
Képességek	<ul style="list-style-type: none"> - Indokolt módon osztályoz zenei műveket (a szakterülethez igazodóan különféle sajátosságokkal és összetettségi szinttel), stílusjegyek alapján, figyelembe véve a történelmi és kulturális kontextust.
Felelősség és önállóság	<ul style="list-style-type: none"> - Különböző művészeti és társadalmi kontextusokban képes integrálódni, alkalmazva a stílusokra, műfajokra, formákra és zenei hagyományokra vonatkozó ismereteit saját zenei-művészi tevékenységének megalapozásához és alakításához.

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<p>Az egyházi ének az istentisztelet és az iskolai vallásóra legitim zenei anyaga. Tanulása mind az egyházzenei gyakorlat, mind a gyülekezeti ének-repertoár zenetörténeti gyökerei (és művelődéstörténeti kontextusa), mind pedig az egyházi műzenében történt feldolgozásai alapján rendkívül fontosnak tekinthető.</p> <p>A diákoknak el kell sajátítaniuk az érvényben levő egyházi énekeskönyv dallamanyagának legértékesebb részét; meg kell ismerkedniük az előadás problémáival, beleértve a magyar népi hagyományozás problematikáját; meg kell tanulniuk a népének történet fő korszakainak jellemzőit, azok kapcsolatát részben a külföldi népének történettel, részben a hazai történelmi, egyháztörténelmi, liturgiai tényekkel.</p> <p>A diákoknak ismerniük kell az egyházi énekek hangszeres előadási módját</p>
--------------------------------------	--

7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	Válogatott példák tükrében meg kell ismerkedniük egyes népének keletkezésének történetével és tovább élésének adataival. Ismerniük kell a legfontosabb magyar történelmi népénekforrásokat. Ki kell formálniuk magukban a helyes értékrendnek és a gyakorlati tapintatnak elvszerű egyensúlyát, ki kell alakítaniuk magukban egy szakszerű kritika szempontrendszerét.
-------------------------------------	--

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. A Szentírás tanítása az éneklésről.	-párbeszéd -szemléltetés -közlés	Fogalmak, kulcsszavak: Aktív gyülekezet, közösségformálás, kapcsolat Istennel. Bibliográfia: Benkő András: <i>Az egyházi ének története</i> , Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa kiadása, Kolozsvár, 1994. 4–9. Csomasz Tóth Kálmán: <i>A református gyülekezeti éneklés</i> , Református Egyetemes Konvent kiadása, Budapest 1950. 14–20, 25–31.
2. Éneklés az Ószövetségben és az Újszövetségben	-párbeszéd -szemléltetés -közlés	Fogalmak, kulcsszavak: Hangszerek, psalmódia, Ambrosianus himnusz, mise, sequentia. Bibliográfia: Benkő András, <i>Az egyházi ének története</i> , Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa kiadása, Kolozsvár, 1994. 12–17. Csomasz Tóth Kálmán <i>A református gyülekezeti éneklés</i> , Református Egyetemes Konvent kiadása, Budapest 1950. 68–82.
3. Reformátorok tanítása a zenéről	-párbeszéd -felfedeztetés -szemléltetés	Fogalmak, kulcsszavak: Hangszerhasználat, gyülekezeti ének. Bibliográfia: Benkő András: <i>Az egyházi ének története</i> , Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa kiadása, Kolozsvár, 1994. 17–23. Csomasz Tóth Kálmán: <i>A református gyülekezeti éneklés</i> , Református Egyetemes Konvent kiadása, Budapest 1950. 31–35, 82–103.
4. Az egyházi ének ismertető jegyei	-felfedeztetés -analízis -szemléltetés -közlés	Fogalmak, kulcsszavak: Hitvallásszerűség, dogmatikai mérték, gyülekezetszerűség. Bibliográfia: Csomasz Tóth Kálmán: <i>A református gyülekezeti éneklés</i> , Református Egyetemes Konvent kiadása, Budapest 1950. 39–44.

5. Az egyházi ének fajai	-párbeszéd -analízis -szemléltetés -gyakorlás	Fogalmak, kulcsszavak: Bibliai felosztás, alkalmi-tartalmi, valamint történeti-formai szempontok. Bibliográfia: Csomasz Tóth Kálmán: <i>A református gyülekezeti éneklés</i> , Református Egyetemes Konvent kiadása, Budapest 1950. 46–50.
6. A református gyülekezeti énekek forrásai	-felfedeztetés -szemléltetés -közlés	Fogalmak, kulcsszavak: Kódexek, gaduálok, kancionálék, óprotestáns kiadványok, énekeskönyv, néphagyomány. Bibliográfia: Péter Éva: <i>Erdélyi nyomtatott kottás énekeskönyvek</i> , in <i>Studia</i> 4, Kolozsvár 2002, 124–141. Csomasz Tóth Kálmán: <i>A református gyülekezeti éneklés</i> , Református Egyetemes Konvent kiadása, Budapest 1950. 127–130, 137–154, 158–168, 178–200. Dobszay László: <i>A magyar egyházzene-történet forrásai</i> , Liszt Ferenc Zeneművészeti főiskola Egyházzenei tanszéke, Budapest, 1999, 37–65.
7. Az új énekeskönyv	-párbeszéd -szemléltetés -gyakorlás	Fogalmak, kulcsszavak: Dallam és szöveg variánsok, források. Bibliográfia: Péter Éva: <i>Az új énekeskönyv</i> , in <i>Református Szemle</i> , Kolozsvár, 2003/5. 459–472.
8. Énekeink történelmi rétegződése, Gregorián eredetű énekek	-párbeszéd -felfedeztetés -szemléltetés -gyakorlás	Fogalmak, kulcsszavak: Dallamrétegek, gregorián. Bibliográfia: Péter Éva: <i>Énekeink történelmi rétegződése</i> , in <i>Studia</i> 2, Kolozsvár 2001, 122–125. Dobszay László: <i>Bevezetés a gregorián énekbe</i> , Liszt Ferenc Zeneművészeti főiskola Egyházzenei tanszéke, Budapest, 1997. Dobszay László, <i>A magyar népének</i> , Veszprémi Egyetem Kiadása, 1995, 31–52.
9. Középkori kanciókból keletkezett népének.	-felfedeztetés -szemléltetés -gyakorlás	Fogalmak, kulcsszavak: Kancio. Bibliográfia: Péter Éva: <i>Énekeink történelmi rétegződése</i> , in <i>Studia</i> 2, Kolozsvár 2001, 125–127. Csomasz Tóth Kálmán: <i>A református gyülekezeti éneklés</i> , Református Egyetemes Konvent kiadása, Budapest 1950. 78–82. Dobszay László: <i>A magyar népének</i> , Veszprémi Egyetem Kiadása, 1995, 31–52, 52–68.
10. Az óra témája: A reformáció korának énekei. XVI. Századi históriás és egyházi énekstílus	-párbeszéd -szemléltetés -közlés -gyakorlás	Fogalmak, kulcsszavak: Reformáció, históriás ének. Bibliográfia: Péter Éva: <i>Énekeink történelmi rétegződése</i> , in <i>Studia</i> 2, Kolozsvár 2001, 127–129.

		Dobszay László: <i>A magyar népének</i> , Veszprémi Egyetem Kiadása, 1995, 68–120.
11. A humanista metrikus énekekből lett gyülekezeti énekek.	-felfedeztetés -szemléltetés -közlés -gyakorlás	Fogalmak, kulcsszavak: Szaffikus strófa. Bibliográfia: Péter Éva: <i>Énekeink történelmi rétegződése</i> , in <i>Studia 2</i> , Kolozsvár 2001, 129. Csomasz Tóth Kálmán: <i>A református gyülekezeti éneklés</i> , Református Egyetemes Konvent kiadása, Budapest 1950. 300–301.
12. A genfi zsoltárok.	-párbeszéd -analízis -közlés -modellálás -gyakorlás	Fogalmak, kulcsszavak: Modális hangnemek, diesis kérdés, dallamtagoló cezura, bináris-ternáris ritmusképletek Bibliográfia: Péter Éva: <i>Énekeink történelmi rétegződése</i> , in <i>Studia 2</i> , Kolozsvár 2001, 129. Csomasz Tóth Kálmán: <i>A református gyülekezeti éneklés</i> , Református Egyetemes Konvent kiadása, Budapest 1950. 204–222.
13. A genfi zsoltárok.	-párbeszéd -szemléltetés -közlés -modellálás -gyakorlás	Fogalmak, kulcsszavak: Zsoltáreneklés. Bibliográfia: Magyar Református énekeskönyv. Csomasz Tóth Kálmán <i>A református gyülekezeti éneklés</i> , Református Egyetemes Konvent kiadása, Budapest 1950. 222–250.
14. A XVI. Századi korálok a magyar gyakorlatban.	-felfedeztetés -analízis -szemléltetés -közlés -gyakorlás	Fogalmak, kulcsszavak: Korál. Bibliográfia: Péter Éva: <i>Énekeink történelmi rétegződése</i> , in <i>Studia 2</i> , Kolozsvár 2001, 129–130. Csomasz Tóth Kálmán: <i>A református gyülekezeti éneklés</i> , Református Egyetemes Konvent kiadása, Budapest 1950. 84–92.
<p>Könyvészet</p> <p>Benkő András, <i>Az egyházi ének története</i>, Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa kiadása, Kolozsvár, 1994.</p> <p>Csomasz Tóth Kálmán <i>A református gyülekezeti éneklés</i>, Református Egyetemes Konvent kiadása, Budapest 1950.</p> <p>Dobszay László, <i>A magyar népének</i>, Veszprémi Egyetem Kiadása, 1995</p> <p>Magyar Református Énekeskönyv, MRETZS, Kolozsvár, 2000.</p> <p>Péter Éva, <i>Az új énekeskönyv</i>, in Református Szemle, Kolozsvár, 2003/5</p> <p>Péter Éva, <i>Énekeink történelmi rétegződése</i>, in <i>Studia 2</i>, Kolozsvár 2001</p> <p>Péter Éva, <i>Református gyülekezeti énekek az erdélyi írott és szójhagyományos forrásokban</i>, Presa Universitara, Kolozsvár, 2008</p> <p>Péter Éva, <i>Erdélyi nyomtatott kottás énekeskönyvek</i>, in <i>Studia 4</i>, Kolozsvár 2002</p> <p>Péter Éva, <i>Ének a vallásos nevelésben</i>, in <i>Studia 1</i>, Kolozsvár 2001</p> <p>Péter, Éva. <i>Funeral Songs</i>. In: <i>Studia Universitatis Babeş-Bolyai Musica</i>, LIII, 2, 2008, pp. 85–99.</p> <p>Péter, Éva. <i>Hymns of Repentance in the Worship Practice of the Reformed Church of Transylvania</i>. In: <i>Studia Universitatis Babeş-Bolyai Musica</i>, LVII, 1, 2012, pp. 53–64.</p> <p>Péter, Éva. <i>Psalm singing in Transylvania</i>. In: <i>Studia Universitatis Babeş-Bolyai Musica</i>, LVI, 2, 2011, pp. 69–78.</p> <p>Péter, Éva. <i>The Reformed Church and the Music</i>. In: <i>Studia Universitatis Babeş-Bolyai Musica</i>, LIII, 1, 2008, pp. 149–172.</p> <p>Péter, Éva. <i>The Role of the Popular tradition in the development of melodies within the songs of Transylvanian Reformed Communities</i>. In: <i>Studia Universitatis Babeş-Bolyai Musica</i>, LIV, 1, 2009, pp. 23–37.</p> <p>Péter, Éva. <i>The significance of Ein Feste Burg ist unser Gott in Music Literature</i>. In: <i>Studia Universitatis Babeş-Bolyai Musica</i>, LXII, 2, 2017, pp. 153–165.</p> <p>Székely Árpád – Kovács László Attila, <i>A református énekvezér kézikönyve</i>, kiadja az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa, Kolozsvár 1995</p>		

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- Az éneklési készség fejlesztése, mely által képes lesz a hallgató irányítani kisebb közösség énekét
- A diák szakmai ismeretet nyer egyházzene területén

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás			
10.5 Szeminárium / Labor	Az elméleti anyag ismerete	Írásbeli teszt	50%
	Az ének anyag tiszta intonációjú, ritmikus éneklése	Egyéni éneklés értékelése	50%
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
<ul style="list-style-type: none"> • Az egyházi énekek történelmi rétegeinek ismerete • A vallásórai és a katekézisben használt énekanyag ismerete • Legkevesebb 30 egyházi ének memoriter előadása 			

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)²

	A fenntartható fejlődés általános ikonja							
								

Kitöltés időpontja:
2025. 04. 27.

Előadás felelőse:

Szeminárium felelőse:

Dr. Péter Éva

Az intézeti jóváhagyás dátuma:

...

Intézetigazgató:

.....